

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/251/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613201471
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2613201471.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a členov senátu: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bratislava, Bajkalská 30, IČO: 31 335 004, proti žalovaným: 1. F. X., nar. X.X.XXXX, bytom Q. XXX, 2. P. X., nar. X.X.XXXX, bytom Q. XXX, 3. X. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX, o zaplatenie 9.262,91 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 6C/46/2014-51 zo dňa 30.4.2014 - v zamietajúcej časti, včítane závislého výroku o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v závislom výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaným 1., 2., 3. nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Senica číslo konania 7Ro/ 40/2013-26 zo dňa 16.8.2013, žalovaným 1., 2., 3. uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 9.262,91 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% zo sumy 9.055,60 Eur od 1.2.2013 do zaplatenia a zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 555,50 Eur, ktoré súd povolil žalovaným splácať v pravidelných mesačných splátkach po 150,- Eur mesačne, splatných vždy do 20. dňa príslušného mesiaca, pod následkom straty výhody splátok až do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhých žalovaných v rozsahu poskytnutého plnenia. Vo zvyšku súd žalobu zamietol.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou § 2 písm. a), b), § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 160 ods. 1, § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Súd vychádzal zo skutkových zistení, z ktorých vyplýva, že medzi žalobcom a žalovanými 1. a 2. bola dňa 23.6.2008 uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru vo výške 300.000,- Sk (9.958,18 Eur), pričom po pridelení cieľovej sumy Zmluvy o stavebnom sporení, na základe ktorej bol mimoriadny medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj všeobecných podmienok pre zmluvy o stavebnom sporení sa mimoriadny medziúver zmenil na stavebný úver vo výške cca 180.000,- Sk (5.974,91 Eur). Dlžník sa zaviazal poukazovať pravidelne mesačne na účet zmluvy o stavebnom sporení vklad vo výške 960,- Sk (31,87 Eur). Výška úrokovej sadzby všetkých vkladov poukázaných na Zmluvu o stavebnom sporení 2 % p. a. ku dňu uzatvorenia Zmluvy o stavebnom sporení. Dlžník sa zároveň zaviazal splatiť poskytnutý mimoriadny medziúver vrátane úroku. Výška úrokovej sadzby mimoriadneho

mediúveru je 8,49 % p.a. ku dňu uzatvorenia zmluvy. Stavebný úver sa dlžník zaviazal uhradiť v plnej výške vrátane úrokov vo výške 4,70 % p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 3.083,- Sk (102,33 Eur). Žalovaný 3. prevzal ako ručiteľ zodpovednosť splniť záväzok, pokiaľ ho nesplania žalovaní 1. a 2. Listom zo dňa 11.11.2011 žalobca odstúpil od zmluvy v súlade s článkom VI. a VII. úverovej zmluvy a zároveň požiadal o okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov, pričom dlžná suma ku dňu 11.11.2011 predstavuje 9.733,81 Eur.

4. Na základe výsledkov dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaní si svoje povinnosti z uzavretej zmluvy neplnili, pretože neplatili splátky úveru riadne a včas spôsobom ustanoveným v zmluve a vo všeobecných podmienkach, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Dlžné sumy neboli vrátené ani žalovaným 3., ktorý vystupuje ako ručiteľ. Súd preto priznal žalobcovi uplatnenú pohľadávku spolu s úrokmi z omeškania v zákonnej výške t.j. 5 % od 1.2.2013 do zaplatenia, keď výška úroku z omeškania je v súlade s § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a s § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Žalobca tiež žiadal priznať úrok 8,49 % z mimoriadneho úveru, dohodnutý vo vyššie uvedenej zmluve, a to od 1.2.2013 do zaplatenia. Súd ale žalobu v tejto časti zamietol, keďže žalobca odstúpil od zmluvy dňa 11.11.2011, ktoré odstúpenie od zmluvy má za následok jej zrušenie s účinkami ex tunc, tak ako to ustanovuje § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Klausula o odstúpení je preto podľa súdu neplatná pre rozpor so zákonom (§ 54 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka). To znamená, že za obdobie po zániku zmluvy medzi zmluvnými stranami žalobcovi zmluvné úroky nepatria. Vzhľadom na zistené osobné, príjmové a majetkové pomery žalovaných, súd rozhodol o ich povinnosti zaplatiť žalovanú pohľadávku v splátkach, tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia a to v súlade s § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

5. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 555,50 Eur pozostávajúcu zo zaplateného súdneho poplatku. Iné trovy konania žalobca priznať nežiadal.

6. Proti tomuto rozsudku, výlučne len v zamietajúcej časti, podal odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, alternatívne zmenil rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti tak, že zaviazá žalovaných zaplatiť mu 8,49 % ročný úrok zo sumy 9.055,60 Eur od 1.2.2013 do zaplatenia, s tým že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Ako dôvod odvolania uviedol ten, ktorý vyplýva z § 205 ods. 2. písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, t.j. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej argumentoval tým, že vzhľadom na osobu žalovaného 1. ako i na účel čerpania mimoriadneho medziúveru je zrejmé, že žalovaný 1. má v zmluvnom vzťahu postavenie spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Nepovažuje však za správne právne posúdenie veci, ak súd pri hodnotení zmluvy vylúčil pôsobnosť ustanovení Obchodného zákonníka upravujúcich zmluvu o úvere. Tu poukazuje na znenie § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, z ktorého jednoznačne vyplýva, že úprava zmluvy o úvere ako zmluvného typu sa bez ohľadu na povahu účastníkov bude spravovať príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, pretože ide o absolútny obchodný záväzkový vzťah a to i v prípade, ak je subjektom právneho vzťahu spotrebiteľ. V postavení banky nemal na výber typ zmluvy, resp. možnosť zmluvne dohodnúť/zvoliť právny režim, podľa ktorého uzavrie zmluvu o úvere a teda na tento právny vzťah sa nevzťahuje § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Následne odvolateľ odkázal na znenie § 497 Obchodného zákonníka s tým, že požiadavka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky vyplýva zo zákonnej definície zmluvy o úvere a trvá aj po účinnosti odstúpenia od zmluvy. Po citácii § 506 Obchodného zákonníka, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka odvolateľ uzavrel, že účinky odstúpenia od zmluvy a teda zánik práv a povinností zo zmluvy nastáva ex nunc, okamihom doručenia odstúpenia druhej zmluvnej strane. Odstúpenie sa nedotýka nárokov, ku ktorým došlo do zániku zmluvy odstúpením bez ohľadu na to, o nároky ktorej strany ide. Vzhľadom na citované ustanovenia preto nemožno súhlasiť s výrokom súdu, že k zániku zmluvy v dôsledku jej odstúpenia došlo v zmysle § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka ex nunc a preto je klausula o odstúpení neplatná pre rozpor so zákonom. Zároveň odvolateľ poukázal v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením skutkového stavu aj na čl. II. bod 1 zák. 102/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník s tým, že v znení uvedenej novely odcitoval § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a poukázal tiež na čl. 4 zák. č. 151/2014 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže, ktorou bolo tiež novelizované ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak

nadobudnutím účinnosti až 1.4.2015. Podľa logického výkladu potom vyplýva, že do 1.4.2015 sa na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú ustanovenia Obchodného zákonníka. Zároveň odkázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 4/2012, z ktorého určité pasáže odcitoval s tým, že i dovolací súd pri riešení otázky premlčania regresného nároku za plnenie poskytnutého ručiteľom banke za dlžníka skonštatoval, že zmluva o úvere tzv. absolútnym obchodom, čo znamená, že sa tento právny vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom.

7. Žalovaní odvolací návrh nepodali. K doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadрили.

8. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP. Keďže ale odvolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho podania bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení OSP. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo, za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania odvolania účinného zák. č. 99/1963 Z.z. Občianskeho súdneho poriadku - ďalej OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. f) v čase podania odvolania účinného OSP, ktoré majú ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutom výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

10. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu bolo posúdiť, či bolo dôvodným čiastočne zamietnuť žalobu žalobcu v časti zmluvných úrokov z úveru z jeho nesplatennej časti aj za čas po zániku úverovej zmluvy pre odstúpenie od úverovej zmluvy.

11. Odvolací súd sa vzhľadom na odvolaciu argumentáciu sústredil už len na vyriešenie nasledovných otázok nastolených odvolateľom:

12. Pokiaľ ide o zodpovedanie otázky, či sa zmluva o úvere ako zmluvný typ bude spravovať príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, pretože ide o absolútny obchodný záväzkový vzťah, i v prípade, ak je subjektom právneho vzťahu spotrebiteľ, tu súd prvej inštancie predovšetkým správne kvalifikoval právny vzťah založený úverovou zmluvou uzatvorenou medzi žalobcom a žalovanými 1., 2. ako spotrebiteľský, keďže táto zmluva spĺňa definíčné znaky spotrebiteľskej zmluvy označujúce jej subjekty, a to spotrebiteľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a dodávateľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej

podnikateľskej činnosti), a to aj podľa právneho poriadku účinného v čase jej uzavretia (§ 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.10.2008).

13. Ochrana spotrebiteľa obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, z ekonomickej nerovnosti a neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska ako vyjednávacej sily, tak úrovne informovanosti, čo vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ dobromyseľne uzaviera zmluvu a právom očakáva, že dodávateľ ako odborník, "profesionálne znalý podnikateľ" dodáva tovar alebo služby so zárukou kvality.

14. I ten, kto ako spotrebiteľ uzavrel zmluvu o úvere, má právo na ochranu formou zákonných ustanovení prijatých na ochranu spotrebiteľa. Zmluvný vzťah strán bol uzavretý so žalobcom a na druhej strane vystupovali žalovaní ako fyzické osoby. Na strane dodávateľa tu vystupoval žalobca zameraný na poskytovanie bankových, investičných a iných služieb, ktoré dodával i fyzickým osobám (porovnaj výpis z obchodného registra na internete) a žalovaní vystupovali ako fyzické osoby, teda ako subjekt, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. U spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať všeobecnú úpravu spotrebiteľských zmlúv (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka), ako aj osobitnú úpravu uvedenú v príslušných ustanoveniach zmluvných typov.

16. Úprava spotrebiteľskej zmluvy potom tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákony o ochrane spotrebiteľa (v čase uzavretia zmluvy aj aktuálne platný zákon č. 250/2007 Z. z.). Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie stupňa reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach, aj definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy, keďže žalobca sa domáhal svojho nároku voči žalovaným, ktorí sú spotrebiteľmi.

17. Podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v čase uzavretia zmluvy medzi stranami, zmluva o úvere pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka spadala, hoci je uzavretá podľa Obchodného zákonníka ale jej charakteristickým znakom je, že je uzatvorená medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

18. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah založený zmluvou zo dňa 23.6.2008 je nevyhnutné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka, ako aj podľa zákonov o ochrane spotrebiteľa (v čase uzavretia zmluvy aj aktuálne platný zákon č. 250/2007 Z. z.) a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). S poukazom na doposiaľ uvedené,

vychádzajúc zo zásady prednosti aplikácie špeciálnej právnej úpravy, ktorou v danom prípade je zákon č. 250/2007 Z. z, ako i § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, prípadne príslušných ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa.

19. Nemožno opomenúť ani § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy, ktorá by bola na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy obchodnoprávnej. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

20. Pokiaľ ide o Novelu Občianskeho zákonníka vykonanú zákonom č. 102/2014 Z.z., táto definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občianskeho zákonníka bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.3.2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

21. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3MCdo/14/2014, podľa ktorého ust. § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp. zn. 4 MCdo/17/2014.

22. Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že *lex posterior* ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti *legis prioris*, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti *legis prioris* nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon“ síce nezakladá právne následky pre minulosť, ale buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchá výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené (sťažená výlučnosť). Nepravé spätné pôsobenie zákona len znamená, že nový zákon zachytáva (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

23. Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t. j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita).

Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

24. Pokiaľ ide o otázku nároku veriteľa na úrok z poskytnutého úveru za čas po jeho zosplatnení, odvolací súd opierajúc sa o už konštantnú judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod sa odkloniť, sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania. Na zdôraznenie správnosti uvedeného záveru odvolací súd dopĺňa, že závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Cbo/143/98), boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru“, Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

25. K odvolacej argumentácii žalobcu sa žiada dodať i to, že vyššie uvedený záver nie je v rozpore ani so znením ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona, keďže právoplatnou časťou preskúmaného rozsudku žalobcovi bol priznaný nárok na vrátenie dlžnej sumy i s úrokmi (avšak za čas do zosplatnenia úveru). Znenie § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka nezakotvuje, že po zosplatnení úveru vzniká nárok na zaplatenie úrokov z úveru i za čas po tomto zosplatnení.

26. Tu sa ešte pýta dodať, že pri poskytnutí úveru si zmluvné strany dojednávajú ako úroky, tak i lehotu na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov. Zákon teda umožňuje veriteľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku prirodzene sledujú úroky dohodnutú dobu poskytnutia finančných prostriedkov, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť, tu i využitím práva odstúpiť od úverovej zmluvy. Pričom niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť po ukončení zmluvného úverového vzťahu úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je po ukončení zmluvy (po splatnosti) splatený, zákon priznáva veriteľovi za zadržiavanie jeho finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta).

27. Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba v rozsahu nároku žalobcu na úrok z úveru po jeho splatnosti, vrátane vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, odvolaním žiadnej zo strán osobitne nenapadnutého.

28. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných jeho stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu žalobcu (vzťahujúcu sa na posúdenie okamihu účinku odstúpenia od úverovej zmluvy, keď predmetom odvolacieho konania zostal nárok na úroky z úveru len za čas po ukončení zmluvného vzťahu odstúpením od úverovej zmluvy) už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie uplatneného nároku na úroky z úveru za žiadané obdobie, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

29. V odvolacom konaní fakticky plne úspešným žalovaným vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v

takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade boli žalovaní v odvolacom konaní pasívni, nevykonali žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnili, ani nevyčíslili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

31. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyš podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

32. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovanej rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

33. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).